

Palatul cultural din Turnu-Severin

PALATUL CULTURAL DIN TURNU-SEVERIN

Prin așezarea lui geografică, orașul Turnu-Severin era menit să joace un rol de frunte în epoca dinaintea marelui războiu, când frații de peste hotare veneau aici spre a-și spune păsurile și a primi un sfat și un cuvânt de îmbărbătare.

Încă din anul 1909, un grup de profesori ai liceului « Traian », în frunte cu d-l Teodor Costescu, au dat ideea construirii unui local de întâlnire a tuturor Românilor din țară și de peste hotare, în acest oraș de graniță, care să fie ca un far dătător de nădejdi în vremuri mai bune.

În noianul de suferințe morale și împilări de tot felul, ce frații noștri aveau de suferit pe vremea aceea, înfăptuirea acestui gând a fost un imbold puternic de primenire sufletească și de o nouă așezare a vieții culturale.

Propunerea pornită din cancelaria liceului « Traian » în 1909, a prins a lua formă abia în 1913, dar în loc de o sală de conferințe și spectacole, cum se proiectase la început, Societatea Culturală Teatrul Orașului T.-Severin, a pus temelia unui

măreț Palat Cultural, care și-a putut începe rodnică sa activitate în anul 1924 și în scurt timp a reușit să imprime orașului și județului o viață nouă.

Palatul Cultural, proprietate a Societății Culturale Teatrul Orașului T.-Severin, nu este și nici nu putea fi opera unui singur om și nici a unei organizații oarecare, deoarece la înfăptuirea lui au contribuit toți oamenii de bine din orașul Severin și din județul Mehedinți, fără deosebire de avere, poziție socială sau credințe politice.

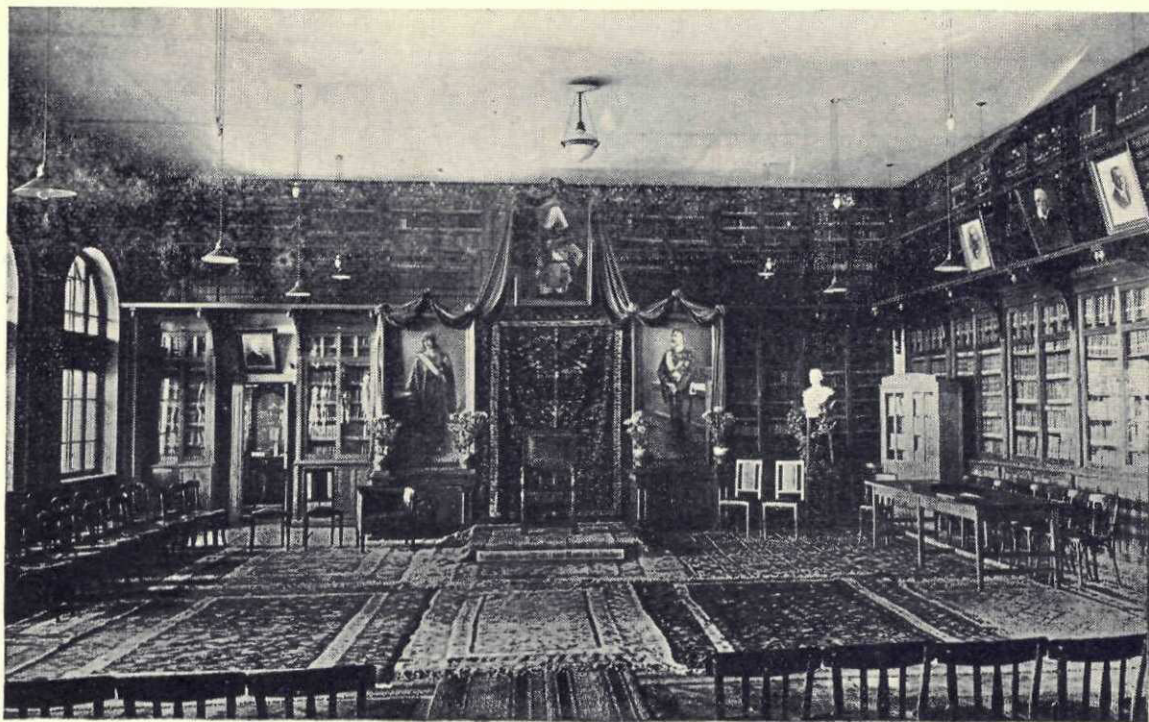
Au contribuit de asemenea toate guvernele, unele mai mult, altele mai puțin, după cum le-au îngăduit împrejurările; la fel, Prefectura și Primăria.

Un concurs material, fără de care nu s'ar fi putut realiza Palatul Cultural de astăzi, este acela pe care l-a dat în special Banca Națională a României, apoi Centrala Cooperativelor Sătești și a Băncilor Populare, toate instituțiile financiare din T.-Severin, cum și foștii elevi ai liceului « Traian ».

La înfăptuirea acestui ideal a contribuit în bună parte și munca cinstită și dezinteresată a Consiliului

de administrație, compus la început numai din trei membri: răposatul Tache Băbeanu, d-l dr. C. Gruescu și d-l Teodor Costescu, care s'ar putea

Fericită a fost ziua de 30 Noemvrie 1924, când s'a inaugurat Palatul Cultural, parțial terminat, în prezența Românilor veniți din toate unghiurile

Biblioteca I. G. Bibicescu, împodobită pentru primirea M. S. Regelui Carol II (25 Octomvrie 1933)

numi cu drept cuvânt, Consiliul de muncă, abnegație și sacrificiu.

Ion G. Bibicescu

La 1922 mai intră în Consiliu d-nii Tilică Ioanid și Pompiliu Băbeanu, iar ca membri de drept prefectul, primarul și comandantul diviziei din localitate.

țării, în special din ținuturile alipite și de peste hotare, unde această instituție, deși tânără, începuse să-și arunce razele binefăcătoare ale culturii, prin înființare de biblioteci sătești.

Mărețul edificiu al Palatului Cultural din T.-Severin, opera defunctului arhitect Grigore Cercez, are un plan cu totul deosebit și cuprinde șapte săli mari, după cum urmează: trei săli supra-puse, formând aripa de răsărit, în care sunt instalate Biblioteca « I. G. Bibicescu », Cinematograful și Restaurantul; alte trei săli, la fel așezate, formează aripa de apus, în care se află Muzeul « Dr. C. I. Istrati », Salonul de festivități și Sala ajutătoare; iar a șaptea, la mijloc între cele două aripi arătate mai sus, este marea Sală de teatru, care din cauza împrejurărilor vitrege prin care trece țara noastră a rămas neterminată.

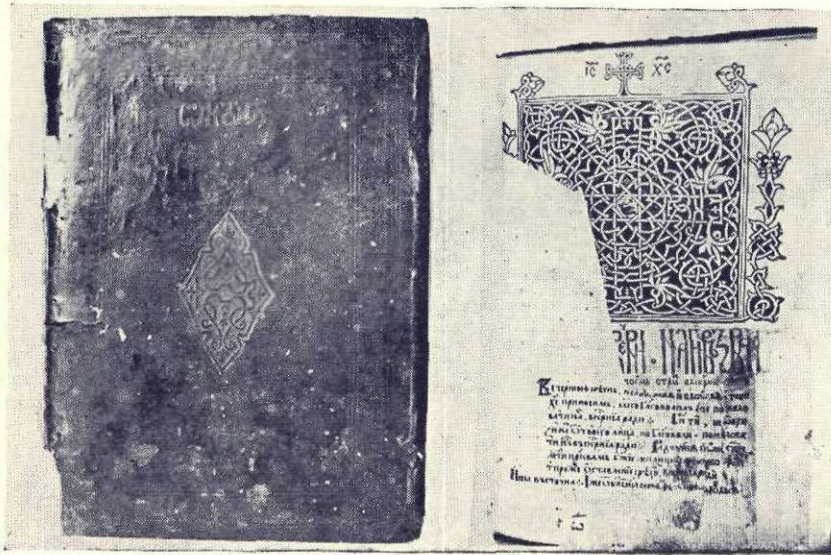
Biblioteca « I. G. Bibicescu ». În aripa de răsărit a Palatului Cultural, la etaj, având vedere spre grădina publică a orașului și spre cursul de jos al Dunării, s'a instalat în anul 1925 vasta bibliotecă dăruită în anul 1920 de marele fiu al județului Mehedinți Ion G. Bibicescu, fostul guvernator al Băncii Naționale.

Intr'o sală mare (de 25/14 metri) și alte trei mai mici, dar destul de spațioase, s'au așezat în dulapuri

artistic executate, care acopăr pereții, cărțile adunate o viață întreagă cu multă trudă și mari sacrificii de marele donator, fiu de sătean din com. Cerneți (jud. Mehedinți).

Ea numără în prezent 40.000 volume, cuprinse în 19 cataloage, pe specialități, și cercetate după cum se poate vedea în statistica ce urmează.

Această bibliotecă numără multe cărți vechi,

Octoihul slavonesc, tipărit de Diaconul Coresi la Brașov, 1575

Aceste săli sunt în suprafață totală de peste 500 m. p., toate parchetate, cu calorifer și instalație electrică, asemănător marilor biblioteci din Capitala țării.

exemplare foarte rare, din care voiu aminti numai câteva.

Cea mai veche tipăritură din cuprinsul Țării Românești, ce posedă această bibliotecă, este « Oc-

Carte românească de învățătură, 1643

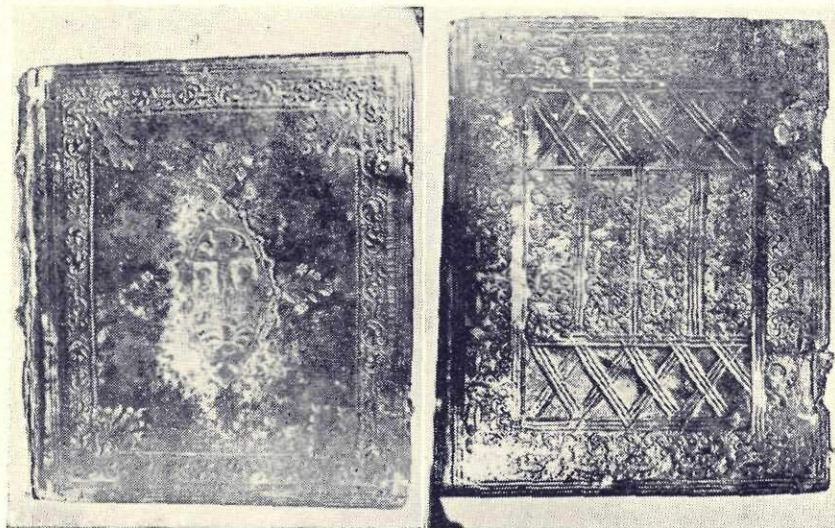
Dela înființarea ei și până în prezent, s'a îmbogățit cu cărțile provenite din diferite donații, cum și cu volumele cumpărate — după posibilitate, — căutând să fie la curent, în special cu literatura românească.

toihul Slavonesc», partea II-a, glasul 5—8, tipărită de Diaconul Coresi la Brașov, în anul 7083 (1575). Este a 18-a tipăritură în ordine cronologică. Ii lipsește începutul. E legată în scoarțe de lemn acoperit cu piele neagră foarte bine păstrată.

« Carte Românească de Invățătură, tălmăcită din limba slavonească de Varlam Mitropolitul, cu zisa și cu toată cheltuiala lui Vasilie Voevod în Tipografia Domnească din Mănăstirea « Trei Sfetitele »,

exemplar unic în țară. A mai existat unul în Biblioteca Publică din Petersburg.

« Psaltirea ce se zice cântarea a fericitului prooroc și împărat David », tipărită în Bălgrad în anul 7159

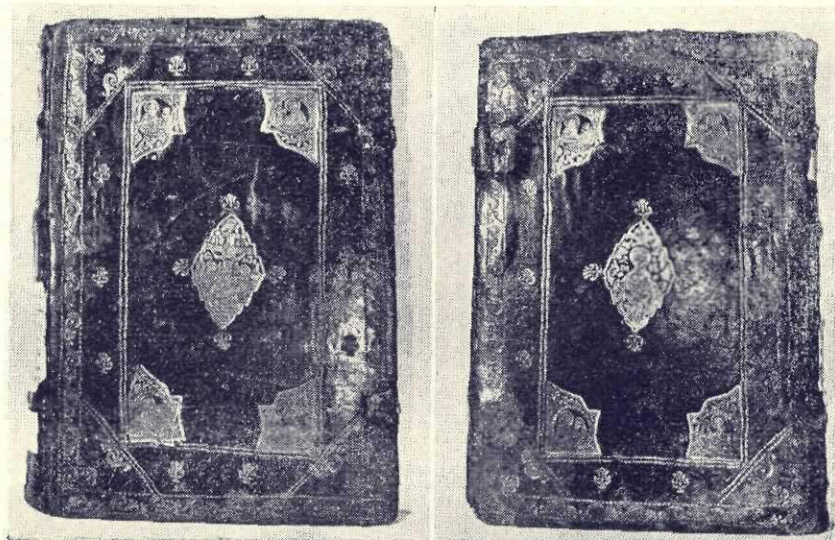
Psaltirea tipărită, cu cheltuiala lui George Racoți, Craiul Ardealului, la 1651

Iași, în anul 7151 (1643) ». Este foarte bine păstrată. E a 45-a tipăritură.

« Psaltirea Slavonă a lui Matei Basarab », tipărită la Câmpulung în Tipografia Prea Cuviosului Pă-

(1651), cu cheltuiala lui Georgie Racoți Craiul Ardealului. A 60-a tipăritură. Foarte frumos legată în lemn acoperit cu piele, lipsindu-i câteva foi la început.

« Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie tipărită cu

Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie elinească și românească a lui Constantin Basarab Voevod, 1693

rinte Kir. Melhisedek Ieromonahul la anul 7158 (1650), Dionisie Eclesiarhul fiind corector. Ii lipsește începutul. Este legată în lemn acoperit cu piele neagră și se numără a 58-a tipăritură, fiind

porunca și cheltuiala lui Io Șerban K. Voevod, adevăratul nepot prea bunului bătrân Șerban Basarab Voevod ». Frumos legată în piele și tipărită la București în 1682, fiind a 74-a carte.

« Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie Elinească și Românească a lui Ioan Costandin Basarab Voevod », tipărită la București în 1693. Exemplar foarte frumos tipărit și elegant legat în piele roșie cu podoabe aurite. Este a 95-a tipăritură.

« Evanghelia lui Constandin B. Voevod », tipărită la Snagov la anul 1693 « de smeritul întru Eromonahi Antim Ivireanul ». A 103-a carte.

Cea mai veche tipăritură ce posedă Biblioteca « Bibicescu » este o lucrare din 1496, în grecește, cu 270 pagini despre gramatica greacă, dialecte, retorică, etc. Nu arată unde este tipărită.

Din istoria universală se găsește de asemenea un însemnat număr de volume, din care citez numai următoarele:

Mathias de Myechow, « Tractatus de duabus Sarmatiis, asiana et europeana, et de contentis in eis ». Aug. Vindellicorum 1517.

corum, Hispaniae, Hierosolymorum, Neapolis, Ungariae ». Basileae, 1517.

Aceeaș Evanghelie a lui Constandin Basarab din 1693, înăuntru

Philippo Lonicero, « Chronica Turcica », etc. Vol. II și III. Francofurti, 1584.

M. T. Cicero « In L. Catilinam », etc. Prima ediție. Basileae, 1547.

M. T. Cicero « Philosophicorum volumen secundum ». Prima ediție. Argentorati, 1541.

Publius V. Maro, « Opera quae quidem extant omnia coment. Trib. Donatus, Servius Honoratus, Georgius Fabricius ». Text grec și latin. Basileae, 1561.

Dionisii Cassii, « Romanorum historiarum », 1591. Localitatea tipăririi nu se găsește.

Chonrad Peutinger, « Inscriptiones vetustate, roman. et eorum fragmenta » in Augusta Vindellicorum, 1520.

Biblioteca posedă și multe manuscrise:

Unul din cele mai interesante este « Pomelnicul Mănăstirii Dealul » din anul 1761, cuprinzând pe toți Domnitorii Țării Românești ctitori ai Sfintei Mănăstiri, precum și daniile făcute de fiecare pentru această Mănăstire.

Este legat în piele roșie și are foarte frumos pictat sfântul discos, pentru ritualul Sfintei Cuminecături.

Altul și cel mai frumos este « A lui Teofilact Arhiepiscopul Bulgariei. Tâlcuire din Evanghelia lui Matei. Predoslovie ». Legătura pare a fi din secolul al XVII-lea. Are 447 pagini format mare, scris cu negru, iar capitolele cu roșu. Este legat în piele cu chenare aurite.

Tot în această bibliotecă se găsesc din operele lui Dimitrie Cantemir următoarele:

« Histoire de l'Empire Ottoman », traduite par M. de Jonquières. Paris, 1747. Două volume.

Aceeaș lucrare, tradusă în limba germană din englezește și tipărită la Hamburg, 1745. Foarte

Pomelnicul Mănăstirii Dealul, 1761

Michaelis Ritii Neapolitani, « De regibus Fran-

frumos volum, format mare, cu 852 pagini, având portretul sultanilor.

«Beschreibung der Moldau», tipărită la Frankfurt în 1771 în 341 pagini, frumos legată,
«Scrisoarea Moldovei», tipărită la Mănăstirea Neamț, 1825.

Pagină din Pomelnicul dela Dealu

Stântul Discos din Pomelnicul dela Dealu

STATISTICA CETITORILOR DUPĂ PROFESIE ȘI FELUL CĂRȚILOR CONSULTATE ÎN ANII 1930—1932

Profesia	Nr. cetitorilor	Felul cărților consultate	Nr. cărților consultate
Profesori . . .	1.112	Biblioteca Copiilor . . .	6.964
Studenti . . .	2.666	Scrieri Militare . . .	379
Elevi . . .	33.164	Învățământ și Educație . . .	443
Comercianți . . .	58	Diverse . . .	750
Magistrați . . .	119	Sporturi . . .	393
Militari . . .	504	Arte frumoase . . .	715
Funcționari . . .	1.101	Agric., Ind. și Comerț . . .	1.016
Meseriași . . .	1.017	Literatură Bisericească . . .	300
Preoți . . .	134	Istoria Românilor . . .	1.650
Avocați . . .	223	Drept și Econ. Politică . . .	1.229
Ingineri . . .	27	Matematici . . .	695
Medici . . .	39	Literatură Străină . . .	9.217
Profesii libere . . .	1.483	Literatură Română . . .	32.438
		Medicină . . .	311
		Geografie . . .	997
		Filosofie . . .	1.415
		Istorie Universală . . .	875
		Șt. Nat. și Fizico-Chimice . . .	694
		Reviste . . .	10.880
Total . . .	41.647	Total . . .	71.361

Recapitulare

Cetitori	37.254
Cetitoare	4.393
Total	41.647

SITUAȚIE PE 12 ANI DELA ÎNFIINȚAREA BIBLIOTECII «I. G. BIBICESCU» DIN TURNU-SEVERIN PÂNĂ LA 1 IANUARIE 1933

Anul	Cetitoare	Cetitori	Anul	Vol. consultate	Observații
1921	70	2.496	1921	4.995	Deschisă numai 6 luni
1922	210	10.495	1922	27.989	
1923	480	11.376	1923	20.856	
1924	825	15.113	1924	15.938	A fost deschisă numai 3 luni din cauza mutării în Palatul Cultural.
1925	279	5.943	1925	9.409	
1926	652	14.196	1926	25.256	
1927	1.150	15.606	1927	30.319	
1928	884	14.466	1928	28.146	
1929	1.833	20.447	1929	47.646	
1930	1.404	13.847	1930	21.931	
1931	1.656	12.361	1931	23.950	
1932	1.333	11.046	1932	26.249	
Total . . .	158.168			282684	

Dar Biblioteca «I. G. Bibicescu» nu s'a mărginit la o activitate locală, ci a împrăștiat binefacerea culturii, nu numai în județul Mehedinți, dar și în toate ținuturile alipite, înființând biblioteci fi-

liale, alcătuite mai toate din câte 400 volume, de cuprins moral și instructiv, bine alese.

Totodată fiecare bibliotecă a primit un dulap de stejar, artistic lucrat, având pe frontispiciu inscripția « Donația Bibliotecii I. G. Bibicescu », cum și fotografia donatorului (Bibicescu).

Până în prezent s'au înființat 250 biblioteci filiale: Mehedinți 118, Banat 36, Basarabia 17, Ardeal 12, Bucovina 3, Dobrogea 3, Vechiul Regat în diferite locuri 7, iar 54 la Români de peste hotare (20 în America).

La 7 Ianuarie de Sfântul Ion, se oficiază în fiecare an atât în T.-Severin, de către Centrală, cât și de toate filialele — amintite mai sus, — câte un parastas pentru pomenirea marelui donator Ion G. Bibicescu.

Numărul acestor filiale este destul de însemnat, față de numai zece ani de activitate ai acestei biblioteci.

la parter și a fost terminată și inaugurată la 15 Octombrie 1924, cu filmul românesc « Țigăncușa dela Iatac ».

Odată începutul făcut, s'a pus multă grijă în angajarea unei serii de filme din cele mai alese și, avându-se în vedere marea importanță și marele rol educativ al cinematografului, s'a căutat să se facă accesibil oricui, organizându-se chiar matineuri speciale pentru elevele și elevii școlilor din Turnu-Severin, cu preț de intrare 5 lei de persoană.

Cum această sală cuprinde 450 locuri și o scenă destul de încăpătoare (12/5 m), tot aici au loc și reprezentațiile teatrale, până la terminarea sălii propriu zise de teatru.

Prima reprezentație a avut loc la 30 Noembrie 1924, când trupa Teatrului Național din București

A lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei Tălcuirea Evangheliei lui Matei, Predoslavie

C. I. Istrati

Dar dorința Consiliului de administrație este de a înființa câte o bibliotecă populară în fiecare comună și cătun din județul Mehedinți, spre a pune în mâinile celor tineri sau bătrâni, cărți pe înțelesul tuturor, pentru cunoașterea țării noastre și pentru întărirea nădejdei în puterile neamului, ai cărui fii buni trebuie să fim.

Sala de Cinematograf. Prima chestiune pe care și-a pus-o Consiliul de administrație, după ce lucrările ajunseseră aproape de terminare, a fost să asigure un izvor de venituri pentru societate, venituri care să poată acoperi cheltuielile de administrare și întreținere, ale acestui mare edificiu.

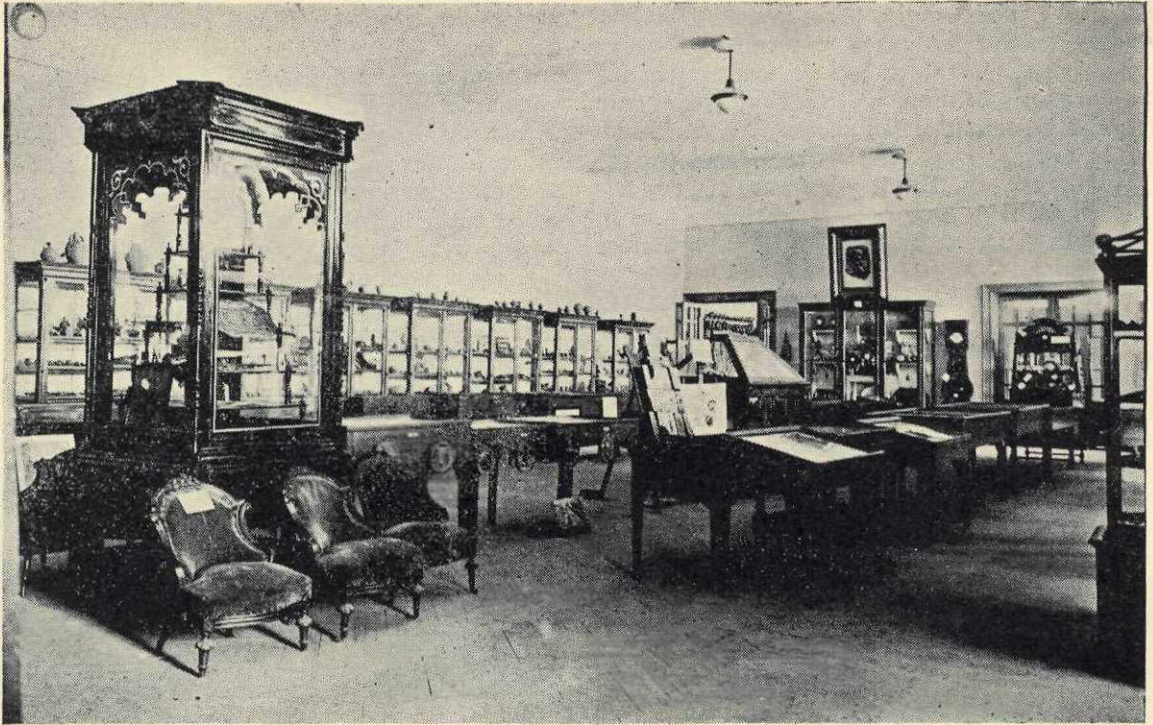
Pentru ajungerea acestui scop, toate străduințele Consiliului s'au îndreptat către sala de cinematograf, care a fost instalată tot în aripa de răsărit a clădirii,

în frunte cu artiștii mehedințeni Victor Antonescu și Ion Sârbul, au jucat « Năpasta » de I. L. Caragiale și « Legea Iertării ».

De atunci toate trupele teatrale se opresc în Turnu-Severin, reprezentațiile lor având loc numai în Palatul Cultural, unde au tot confortul: cabine mari, calorifer, lumină electrică, etc.

Universitatea Populară. Tot în sala de cinematograf, începând din a doua jumătate a lunii Octombrie până la finele lui Martie, în fiecare Sâmbătă, la ora 6,30 d. a., au loc Conferințele Universității Populare.

Pentru a imprima cât mai bine caracterul pur cultural, ce stă la baza acestei instituții, și spre a da puțință severinenilor, mehedințenilor și bănațenilor din apropiere, să asculte cuvântul plin de înțelep-

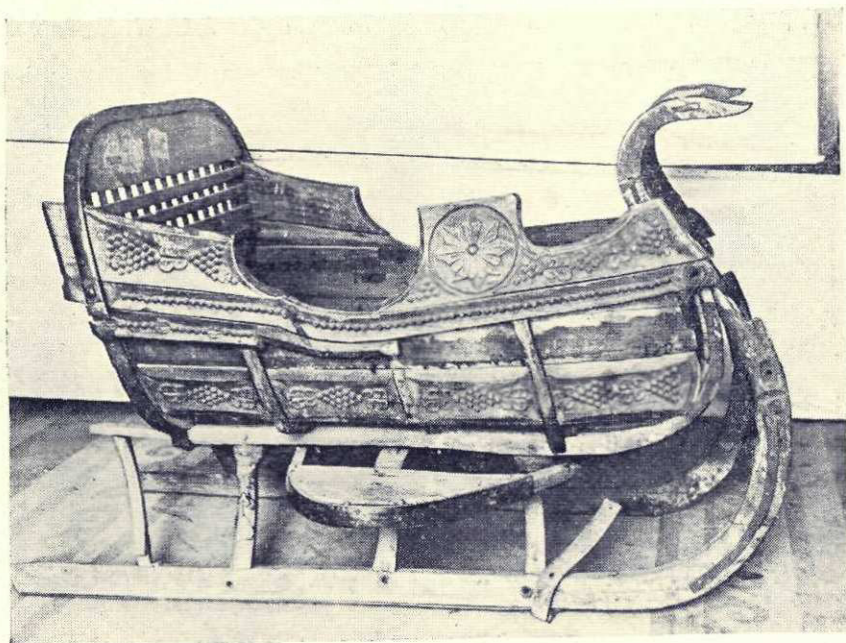
Preistorie, antichități clasice, istorie

Salonul artistic

ciune al oamenilor ce își închină activitatea lor operelor culturale, Consiliul de administrație cu sprijinul tuturor fruntașilor județului Mehedinți,

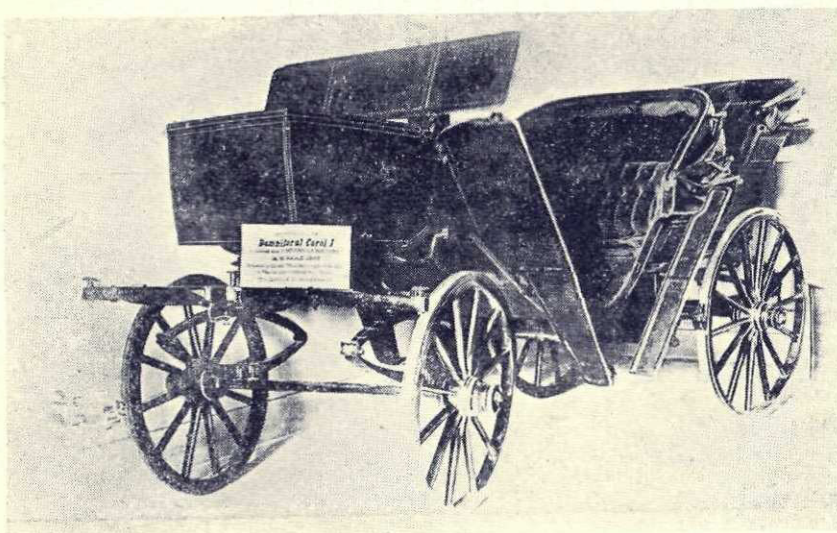
Timp de zece ani, Universitatea Populară a făcut ca de pe tribuna ei să se audă glasul autorizat al marilor maștri ai cuvântului din țara noastră și

Sania lui Cuza, când era ispravnic de Covurlui

însuflețit de cel mai curat sentiment de dragoste pentru cultura poporului românesc, a hotărât înființarea *Universității Populare*, în toamna anului

mulțumirea a fost mare că publicul a dat dela început toată importanța cuvenită acestui focar de cultură și a urmărit cu regularitate toate conferințele.

Trăsura cu care a călătorit Domnitorul Carol, dela Turnu-Severin la București în 1866

1924, cu un ciclu de minimum 12 conferințe anual.

La 30 Noemvrie acelaș an, s'a inaugurat ciclul de conferințe, de d-l N. N. Săveanu, Ministrul Sănătății Publice de atunci.

Iată un îndemn de a lucra cu mai multă râvnă, în această direcție.

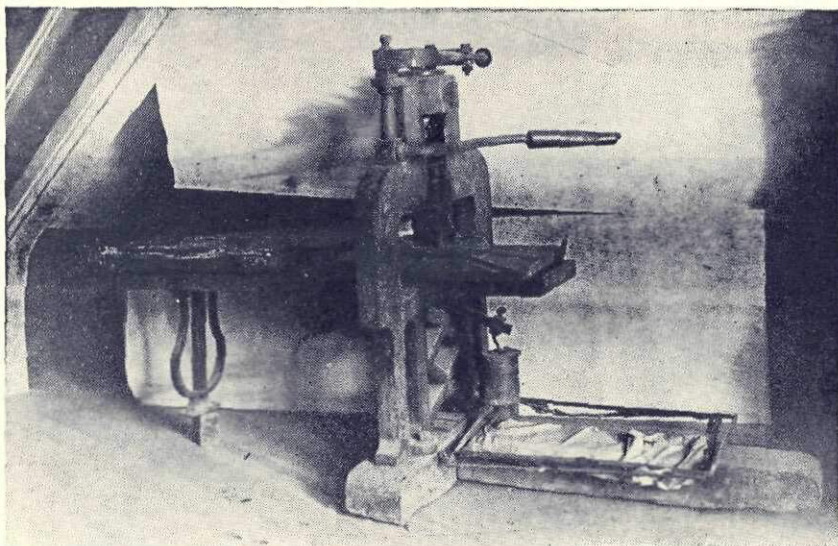
Restaurantul. Tot în aripa de răsărit a Palatului

Cultural, la subsol s'ar părea la prima vedere, dar la parter, când vii din Grădina Publică, este instalat așa numitul « Restaurantul Teatrului ».

El este un local de mâna întâi, de o rară frumusețe prin eleganța sa, prin stilul curat al arcadelor,

Singur restaurantul nu se exploatează în regie. El a fost inaugurat în Iulie 1925, de când funcționează în continuu.

Muzeul «Dr. C. I. Istrati». Ca și partea de

Intâia presă tipografică olteană

al colonadelor și prin picturile murale cu gust așezate.

Restaurantul are de asemenea o terasă în fața sa, pe care se întind mesele — de primăvara până

răsărit, aripa de apus a Palatului Cultural cuprinde alte 3 saloane suprapuse:

La etajul I spre minunatul «Parc al Trandafirilor», se află instalat Muzeul «Dr. C. I. Istrati».

Preistorie generală a Țării Românești

toamna — sub umbra răcoritoare a arborilor seculari, ce o apără de arșița soarelui.

Aici elita severineană își dă întâlnire și se recrează puțin într'o atmosferă plăcută, ascultând o muzică aleasă.

Este un muzeu general al Țării Românești — Vechiul-Regat — și, prin bogăția colecțiilor, dovedește marea dragoste ce acest suflet distins — D-rul C. I. Istrati — a avut pentru Țara și Neamul nostru.

El a strâns zi de zi, obiect cu obiect, dela cel mai mic până la cel mai mare, plătind ultimul ban pentru îmbogățirea muzeului său, cu o pasiune pentru definirea căreia cuvintele sunt prea slabe.

Această pasiune el a moștenit-o dela mama sa, Maria Istrati-Capșa, care a început să achiziționeze, încă din prima jumătate a secolului al XIX-lea, punând astfel bazele muzeului.

Pe această temelie a clădit spornic D-rul C. I. Istrati.

Muzeul a fost inaugurat formal, la Câmpina, în anul 1897.

El a fost prezentat, de asemenea la expoziția din 1906 din Parcul Carol I, organizată și rânduită tot

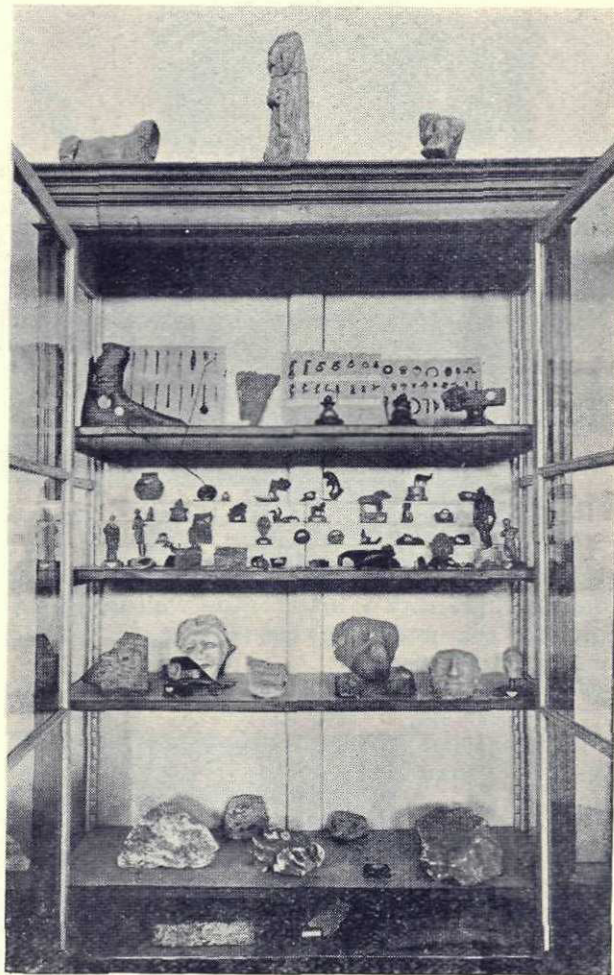
Ministerul Cultelor și Artelor a oferit acest muzeu Fundației Culturale «Principele Carol», Academiei Române și Muzeului de Antichități. Din cauză însă că nici una din aceste instituții nu s'a grăbit să-l ia în primire, muzeul a rămas expus intemperiilor.

Preistorie olteană

de marele român Dr. C. I. Istrati, în calitate de Comisar al Guvernului.

După moartea lui, muzeul a fost cumpărat dela moștenitori de către Ministerul Cultelor și Artelor, în anul 1921, și s'a depozitat într'o baracă rău acoperită din curtea Laboratorului de Chimie organică, de pe cheiul Dâmboviței.

Bronzuri și marmură dela Romula-Reșca

Atunci d-l Teodor Costescu, președintele Soc. Cult. «Teatrul Orașului Turnu-Severin», a înaintat un memoriu Ministerului, în care a arătat starea de rea întreținere a obiectelor de mare preț din acest muzeu și a solicitat ca întreaga colecție adunată de Dr. C. I. Istrati, fostul său profesor, să fie cedată orașului T.-Severin, cu obligația că ea va fi adăpostită în saloanele mari și spațioase ale Palatului Cultural.

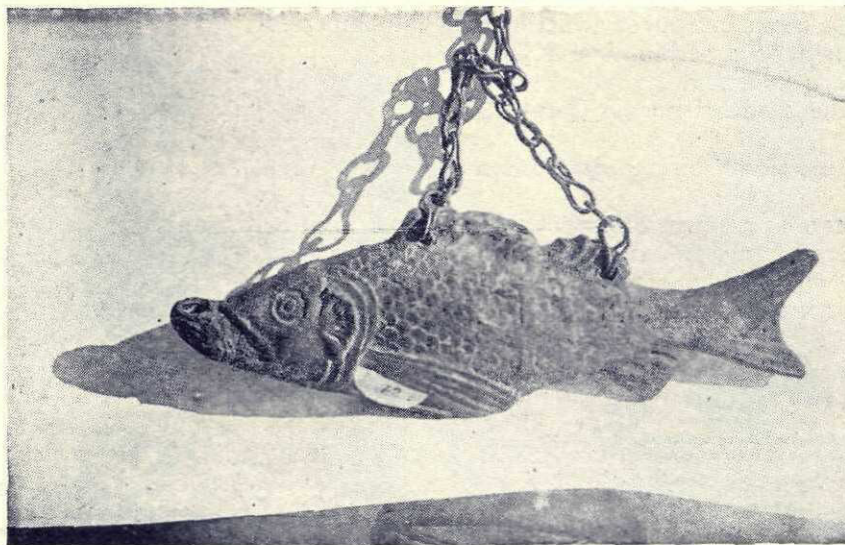
După renunțarea instituțiilor amintite, și prin stăruința d-nei Dr. Istrati, la 16 Martie 1923 Ministerul Cultelor și Artelor comunică îmbucurătoare veste că intervenția a fost încununată de succes și că aprobă cedarea muzeului.

O mare parte din obiectele colecției dinainte de

războiu, au fost luate de către trupele de ocupație din București, iar o altă parte fiind expusă ploilor în baraca de pe cheiul Dâmboviței, au fost în mare măsură deteriorate.

Muzeul n'a rămas sub forma lui inițială, ci se mărește mereu prin cumpărături și donații ce primesc destul de des.

De primăvara și până toamna (Aprilie-Octom-

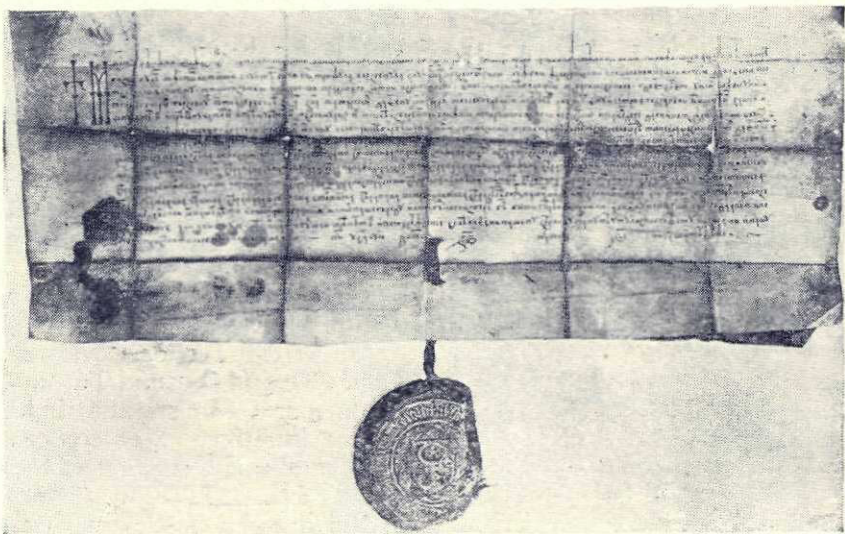
Opaiț creștin sec. IV

Totuş acest muzeu, prin bogăția și varietatea colecțiilor, prezintă o foarte mare valoare și importanță, din punct de vedere științific, istoric, etnografic și artistic.

El a fost adus din București și instalat în grabă

vrîe), mulți vizitatori din toate unghiurile țării, cum și din străinătate, chiar și din America, au vizitat Muzeul «Dr. C. I. Istrati».

Bogata colecție se împarte în cinci grupe și grupele în secții, după cum urmează:

Pergament dela Ștefan cel Mare

la inaugurarea Palatului Cultural din 30 Noembrie 1924, păstrându-se numai estetica, și a rămas astfel până la 1 Mai 1932, când a fost reorganizat de actualul director al Soc. Cult. «Teatrul Orașului T.-Severin».

Grupa I Științifică. Secții: 1. Geologie; 2. Mineralogie; 3. Paleontologie.

Grupa II Artistică. Secții: 1. Sculptură; 2. Picătură; 3. Caricatură; 4. Desen.

Grupa III Preistorie, Arheologie Clasică și Istorie.

Secții: 1. Preistorie; 2. Arheologie clasică; 3. Istorie; 4. Fotografică.

Grupa IV Etnografică. Secții: 1. Podoabe; 2. Obiecte de artă; 3. Industrie casnică; 4. Ouă încondeiate; 5. Ceramică; 6. Unități de măsură; 7. Unelte agricole.

Grupa V Bisericească. Secții: 1. Obiecte de cult; 2. Fotografii.

Voiu încerca să arăt pe scurt împărțirea materialului existent pe saloane și câteva din obiectele mai de seamă ale acestui muzeu.

Intrarea. La parter se găsesc: Sania Domnitorului Alex. Cuza pe când era ispravnic de Covurlui; Trăsura cu care Domnitorul Carol I a parcurs drumul dela T.-Severin la București în anul 1866, însoțit de I. C. Brătianu; Prima presă tipografică oltenească, adusă la Craiova de d-nii Macinca și Samitca la 1850. Mutată la sucursala din T.-Severin, a aceluiași proprietari, la 1868, și trecută apoi lui Nicu D. Miloșescu din Târgu-Jiu, la 1880, etc.

Pe scări: tablouri istorice în ordine cronologică. Dela « Venirea Romanilor în Dacia », până la « România Liberă 1877—1878 ». Apoi tabloul alegoric în cărbune « 40 Ani de Domnie glorioasă a Regelui Carol I 1866—1906 » originalul de Ghika, după care s'a făcut entetul diplomelor expoziției din anul 1906.

Grupa I Științifică. În primul salon se află această grupă ce cuprinde:

Secția 1 Geologie, formată din diferite feluri de roci.

Iconiță din Cultul Cabirilor

Secția 2 Mineralogie conține toate varietățile de lignit și cărbuni de piatră din țară, cum și diferite minereuri.

Secția 3 Paleontologie are, între altele, partea superioară dela femurul unui mamut, măsele dela același animal; măsele și diferite oase petrificate

dela animale preistorice. Bogată colecție de fosile, cum și coarne de zimbbru, cerb, etc.

Grupa II-a Artistică (Salonul 2). *Secția 1 Sculptură,* cu operele sculptorilor: Paciurea, G. Tudor, Burcă, I. Georgescu, G. Teodorovici, K. Kiss, N. C. Hegel, Savargin, G. Jelnai, I. Rigos, etc.

Cibela găsită la Romula

De remarcat bustul Maria Istrati-Capșa, mama D-rului C. I. Istrati, care a pus bazele acestui muzeu. Este executat de G. Tudor, autorul sugestivei lucrări din mijlocul salonului « Masa muncitorului ».

Secția 2 Pictură cuprinde picturi în ulei și aquarele de G. Ioanid (1864), Henția (1868), Mișu Pop (1860), G. I. Pompilian (1892), R. Rossi (1892), Tătărăscu, Luncanu, Kimon Loghi, Jiquidid, Țincu, Severin, Foltzer, D. Marinescu, G. Teodorescu-Romanați, H. Dimitriu, I. Voinescu, Scorțeanu, Becheru, Colonel D. Rădulescu, Maior Chirvasiu, I. Doboșariu, Diodore Dure, Băzăvan, D. Ghiață-Invalid, etc.

Se mai află un tablou biblic pictat de G. Asaki și Matei Millo de N. Iliescu (1871).

Asemenea, « Templu Sicilian » acuarelă de Pinelli Bartolomeo, celebru pictor italian (1781—1835); « Napoli » de Georg. M. (1810) și « Peisaj » de Biagiu (1853).

Secția 3 Caricaturi are multe bucăți de N. Petrescu, D. Murnu, B'Arg, Aurel C., Ary M., etc., în majoritate reprezentând pe Dr. C. I. Istrati.

Secția 4 Desen, de Stoenescu, foarte multe lucrări de Jiquidid, de Michele Kesso.

Grupa III-a (Salonul 3). *Preistorie, Arheologie Clasică și Istorie.* *Secția 1 Preistorie,* este așezată în trei vitrine. Prima conține obiecte preistorice găsite numai în Oltenia ca: vase de lut lucrate cu mâna

toporașe de silex, altele de bronz, tipare de turnat securile de bronz, përcutoare de piatră, fragmente și mânuși de vase, găsite la Brabova, Segarcea, Locusteni, Cetate, Goești, Negoști-Amaradia, Căciulata, Murgașu-Amaradia, Coșovenii de sus, Craiova, Cerăt, Selișteea Crucii, Desa, Călărași, Ma-

Tot în această vitrină, rafturile 3 și 4 sunt ocupate de ornamente și inscripții pe marmoră.

A treia vitrină are obiecte din diferite localități din Oltenia, iar restul sunt tot cu obiecte greco-romane, provenite din Dobrogea, Serbia, Bulgaria și de origine necunoscută.

De remarcat patru amfore grecești, un Hermes de marmoră necomplet, un opaiț de bronz în formă de pește cu crucea pe el, semnul creștinesc, cum și o Cibela, numai capul, găsită la Romula Reșca-Romanați. E probabil că a existat acolo o statuie mare a acestei zeițe, probabil protectoarea orașului, grandios lucrată judecând după proporțiile piesei găsită, din sec. al IV—V-lea p. Cr.

Secția 3 Istorie. a) Documente diferite referitoare la trecutul istoric al neamului nostru. Două pergamente dela Ștefan cel Mare, două dela Alexandru cel Bun cu peceti Domnești de ceară legate cu șnur de mătase. Zapise, acte și pitace de boerie, manuscrise, chitanțe și altele.

b) *Numismatica* reprezentată printr'un mare număr de monete vechi romane, — între care se remarcă aceea a orașului Roma, având pe o parte lupoanca lăptând pe Remus și Romulus (piesă mică de bronz), cum și aceea cu bustul lui Traian, iar pe revers cu podul peste Dunăre (piesă de bronz mare), — și o mare co-

Bancnotă tipărită în America în 1917

glavit din jud. Dolj; Casa Veche și Coteana jud. Olt; Cărbunești, Urdarii de sus, Borăscu, Bărbătești-Socu, Gorgovei, Petrești de jos și Logrești-Birnici din jud. Gorj; Romula, jud. Romanați; Hinova, Meuții din dos, Prisăcea, Slașo ma, Pădina-Mică, Rogova, Ostrovul Corbului, Stârmina și T.-Severin din jud. Mehedinți.

A doua vitrină cuprinde preistorie din restul țării, Vechiul Regat, cu aproape aceleași obiecte găsite în Oltenia, având în plus o frumoasă colecție de cuțite de silex (cremene), vase și idoli de lut pentru cult, etc., din cunoscutele centre Măgura-Jilava, Plesești-Suceava, Șotriile-Prahova, Nazăru-Buzău, etc., etc.

A treia vitrină este numai cu obiecte neolitice dela Cucuteni, jud. Iași.

Secția 2 Arheologie Clasică este așezată în șapte vitrine cuprinzând ceramică, obiecte de bronz și marmoră din epoca Greco-Romană.

Două vitrine sunt cu obiecte găsite numai la Romula-Reșca, jud. Romanați. Una din ele numai cu vase, ornamente și opaițe de lut, iar a doua — pri mele două rafturi — sunt ocupate cu ornamente, chei, fragmente de statui și statuete de bronz. Tot aci în raftul 2 sunt două iconițe din cultul Cabirilor, cult care datează dela Frigiieni, cu patru secole înainte de Hristos.

Reversul aceleiaș bancnote

lecție de bancnote și monete românești din cele mai vechi dela Mircea cel Mare, adunate și donate de Ion G. Bibicescu.

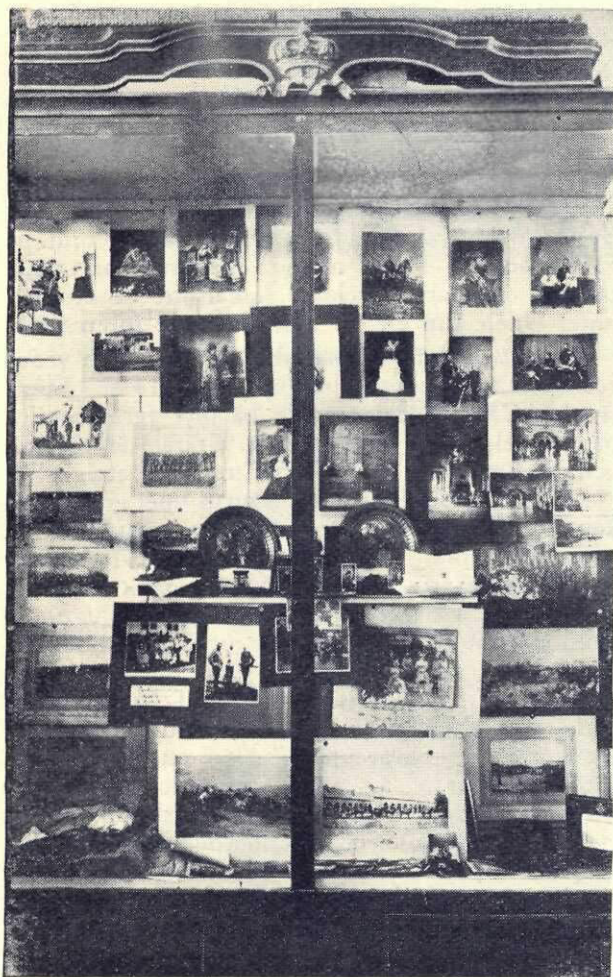
Se remarcă unele bancnote proiectate, care însă n'au circulat. Dintre acestea foarte interesantă este colecția, unică în țară, de bancnote de lei 2000, 200,

50 și 10, tipărite în America de Ministerul Finanțelor în 1917, și nepuse în circulație.

Muzeul mai posedă o bogată colecție de medalii din timpul Regelui Carol I. Diferite alte medalii și stampile personale și de Stat. Remarc medalia punerii pietrii fundamentare a liceului «Traian» din T.-Severin.

Tot în vitrina medaliilor se află și Hrisovul Domnului Mihai Grigore Sturza, prin care se fixează mărcile județelor Moldovei și sigiliile Statului;

c) *Relicve. Vitrina Regală* cuprinde multe obiecte dintre care amintesc câteva: Cămașa Domnitorului Carol dela 1866, lăsată în casa în care a găzduit în

Vitrina regală

T.-Severin atunci, azi proprietatea d-lui Teodor Costescu, unde a semnat și prima proclamație către țară; chipiul din războiul 1877—1878 și plapuma dela Paradim; călimara de pe Iachtul Regal; Cartea de vizită a lui Osman Pașa, dela capitulare, cu autograful scris cu litere latine; etc., etc.

— Multe fotografii cu vizitele familiilor domnitoare din alte țări și altele.

În jurul Vitriinei Regale: Masa pe care Domnitorul a semnat proclamația; cuvertura cu care s'a acoperit în prima călătorie în Moldova la 1867; Drapelul cu stema țării care a fluturat pe Palatul

Etnografie: Vitrina podoabelor

Regal până la încetarea din viață a Regelui Carol I și originalul actului de fundația expoziției dela 1906, semnat de Carol I, Principele moștenitor Ferdinand și Principele Carol cum și întreaga familie Regală, membrii Guvernului de atunci și oamenii proeminenți ai țării.

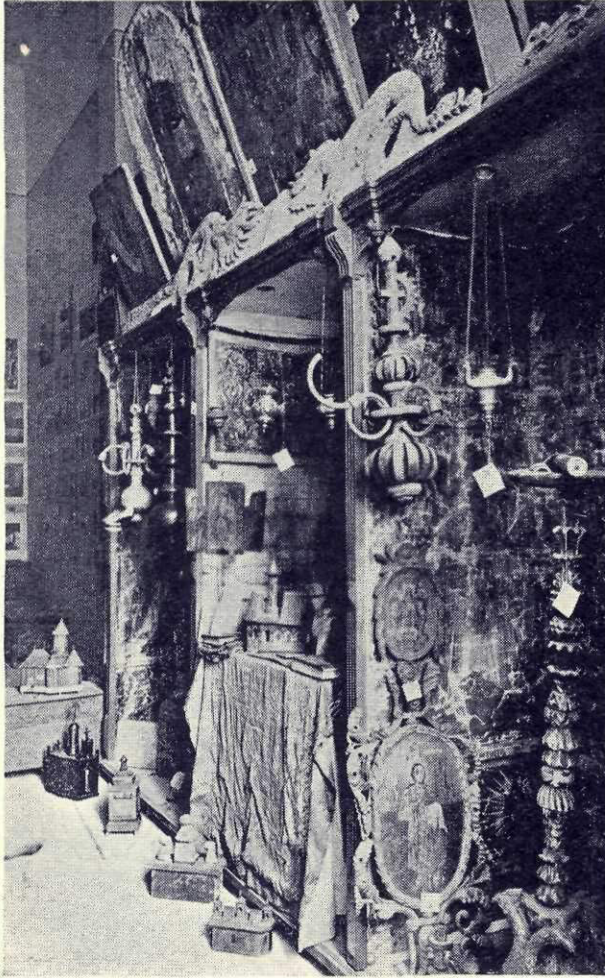
Vitrina lui Cuza-Vodă, cu una din săbiile lui; o garnitură de metal de pus la gât; decorații, matrițe, un pahar, un buzunar cu monograma Doamnei Elena Cuza, fotografii, anunțul morții Domnitorului, etc.

În jurul vitriinei 6 scaune din mobila întrebuințată când era ispravnic de Covurlui.

Urmează apoi un mare număr de vitrine care cuprind obiecte, acte, lucrări și fotografii, care

amintesc de: Gheorghe Asaki, Dr. Carol Davila, George Tocilescu, Prof. N. Densușianu, Bogdan Petriceicu Hașdeu și fiica sa Iulia, Dr. C. I. Istrati și pictorul N. Grigorescu.

În alte vitrine se văd: ornamente de teracotă smălțuită și nesmălțuită; embleme de județe tot din

Obiecte bisericesti

teracotă, cum și dela sobele bisericilor vechi; pistoale vechi cu cremene și capsă; arme diferite (unele rare); spade, iatagane și săbii; lănci și vârfuri de săgeți; buzdugane, halebarde, platoșe de zale (medievale); accesorii de harnașament: zăbale, scări de șea, pinteni, etc.

Mai este apoi o vitrină cu amintiri din războiul mondial 1914—1920 cu proiectile, schije, chivără germană, table de frontieră și diferite fotografii din 1918 cu intrarea trupelor române în Timișoara.

Secția 4 Fotografică (Salonul 4). Aci se găsesc tablourile Domnitorilor și eroilor Neamului până la Vodă Cuza. Apoi fotografiile lui Cuza și a Domniței Elena, Carol I și Elisabeta, Ferdinand și Maria, Mihai și Carol II. Urmează apoi galeria

oamenilor de seamă ai țării, cari au dispărut, vederi și fotografii de costume naționale pe regiuni.

Grupa IV-a Etnografie (Salonul 5). *Secția 1 Podoabe*. Obiecte vechi, podoabe, ornamente din bronz, argint, aur, sedef, pietre scumpe, camee, etc., se găsesc într'o vitrină bine înzestrată.

De remarcat colecția de pafale de sedef gravate foarte frumos, cum și două perechi de pafale Domnești din metal, purtând câte o aquilă pe ele și un inel cu piatră roșie tot cu aquilă.

Secția 2 Obiecte de artă, cu diferite obiecte de artă din secolul trecut și începutul celui prezent ca: statuete, vase ornamentale, ceasornice și pendule multe și variate, etc.

Secția 3 Industria Casnică cuprinde un bogat material de cusături, țesături, covoare, vestimente și obiecte casnice împărțite pe regiuni.

Secția 4 Oua încondeiate. Este foarte impresionantă prin numărul exemplarelor și arta cu care sunt încondeiate ouăle, făcând marea admirație a străinilor.

Secția 5 Ceramică cuprinde multe piese din diferite regiuni ale țării, unele foarte rare, spre ex.: un vas de pământ în formă de sticlă, colorat pe părți. Această secție abundă în strachini, cane, cănuțe, castroane, urcioare, smălțuite și nesmălțuite. Unele din ele cu motive foarte interesante.

Secția 6 Unități de măsură. Aici se poate vedea vechea măsură pentru lungimi « Cotul » și « Stânjenul ». Cântare dela micile balanțe farmaceutice până la cele foarte mari romane. Unități de măsurat lichide, unele din timpul lui Cuza, etc. etc.

Secția 7 Unelte agricole. În jurul unei gospodării de țară improvizată, cu căsuța în miniatură, cu portalul sculptat ca în părțile de sub poalele muntelui Olteniei, cu masa joasă pe 3 picioare, sunt expuse uneltele agricole, începând cu plugul de lemn, vârtejul de ridicat carul, jugul, rarița, lopata, furca, sapa, etc.

Grupa V-a Bisericească (Salonul 6). *Secția 1 Obiecte de Cult*. Pentru a fi mai elocventă această secție, s'a improvizat un mic altar cu 3 compartimente. În mijloc s'a așezat masa acoperită cu o îmbrăcăminte de mătase. În mijloc este un antimis și un epitrahir. Se mai află o cruce de metal argintată, potir cu învelitoare brodată, un Evangheliar tipărit în timpul lui Mavrocordat, un Liturghier tipărit la 1748 și un chivot, o biserică zidită de Ștefan cel Mare, azi dispărută. Mai sunt 2 sfeșnice, cădelnițe, etc., etc.

În compartimentele laterale sunt 2 icoane. Una dela 1629, alta dela 1848. Candelabre 3 de lemn, unul de metal, fiecare cu 6 brațe pentru lumânări, cădelnițe și candelave vechi, iar altarul este îmbrăcat în antimis, unele scrise în grecește, iar 2 în românește dela 1851.

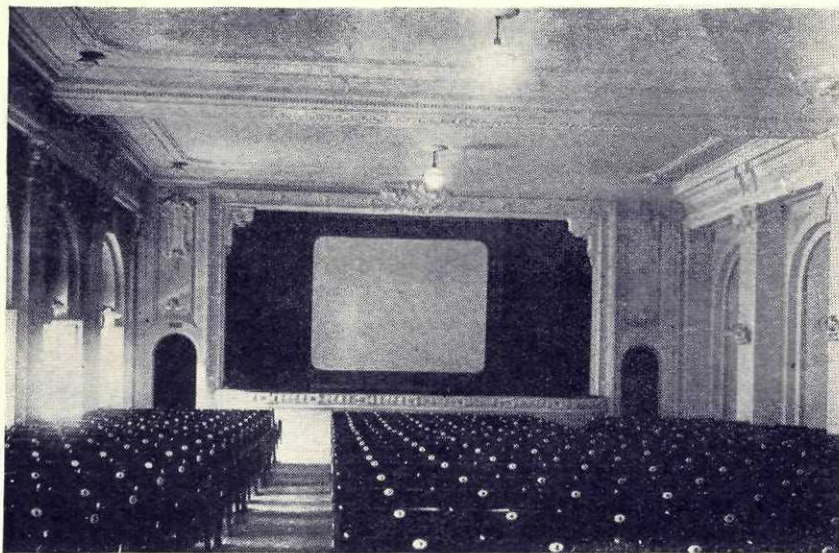
În jurul altarului sunt 5 chivoturi:

1. Cel mai mic — din față — este de lemn din anul 1836 ce a aparținut bisericii Lespezi-Suceava.

2. Tot de lemn dela biserica Poiana-Roman, 1830.

3. Idem, vopsit roșu, galben și albastru, dela Armatori-Muscel (nu se știe data).

Se mai găsesc cruci artistic sculptate, chiar și icoane mici, altele lucrate în sidef, iar unele de metal. Asemenea, odăjdii, cingătoare, nabadernițe, etc. *Secția 2 Fotografii.* Această secție este reprezen-

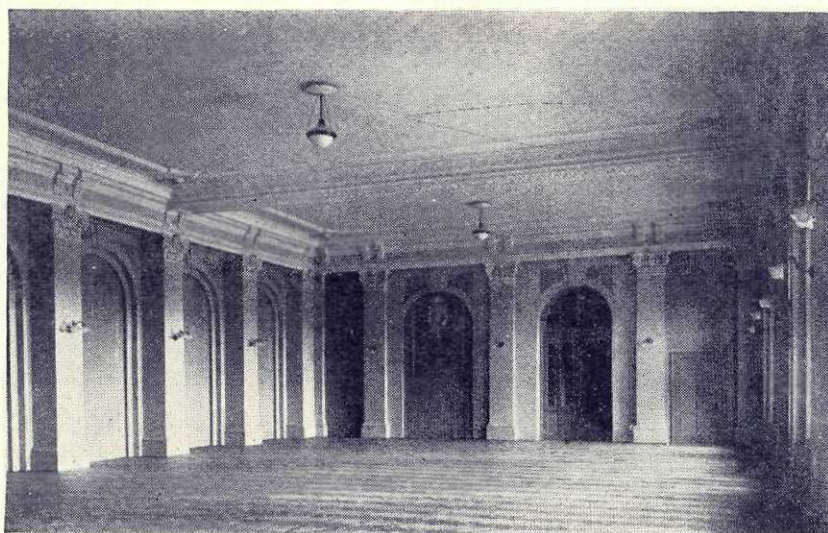

Sala de cinematograf

4. Idem, vopsit roșu, dela biserica Lazna-Dorohoiu, 1832.

5. Idem, a aparținut bisericii Bădeuți, zidită de Ștefan cel Mare, la anul 1487.

tată prin multe fotografii cu vederi generale și interioare de mănăstiri și biserici din Moldova, Muntenia și Oltenia, cum și de diferite troițe minunate executate.

Salonul de festivități

Pereții sunt acoperiți cu un mare număr de icoane din secolul al XVII-lea și până în prezent. Unele sunt pictate direct pe lemn, altele pe lemn ghipsat, iar o altă parte pe pânză. Sunt câteva îmbrăcate în argint. Triptice diferite.

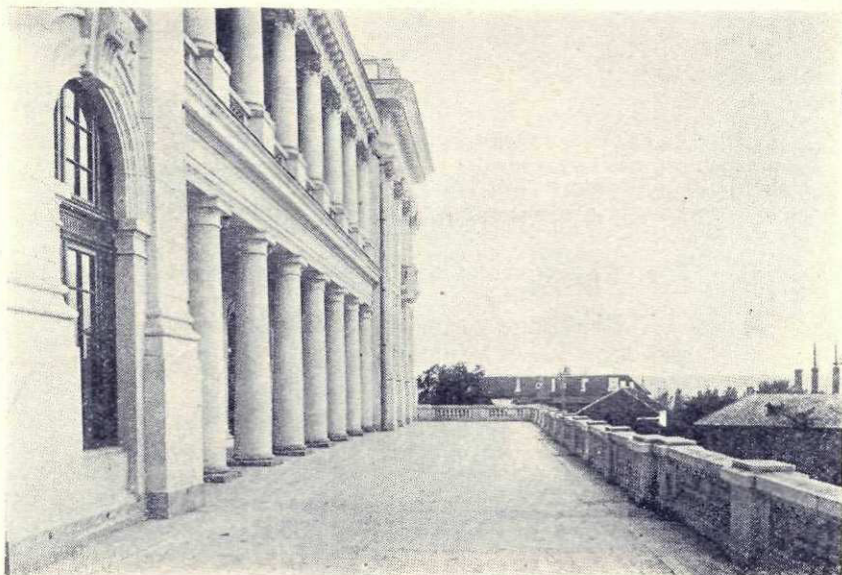
În ultimul moment, Muzeul « Dr. C. I. Istrati » s'a îmbogățit cu prețioasa colecție a d-lui Avocat Marius Vorvoreanu, ce a format « Expoziția retrospectivă a orașului T.-Severin 1833—1933 ». Ea a fost deschisă cu ocazia centenarului din anul acesta

și în urmă donată cu multă generozitate Palatului Cultural.

Salonul de festivități. La parter, tot în aripa de

severineană la balurile și festivitățile ce au loc aci, în sezonul de iarnă.

În subsol este a 6-a sală tot așa de încăpătoare, în care se instalează de obicei bufetul și restau-

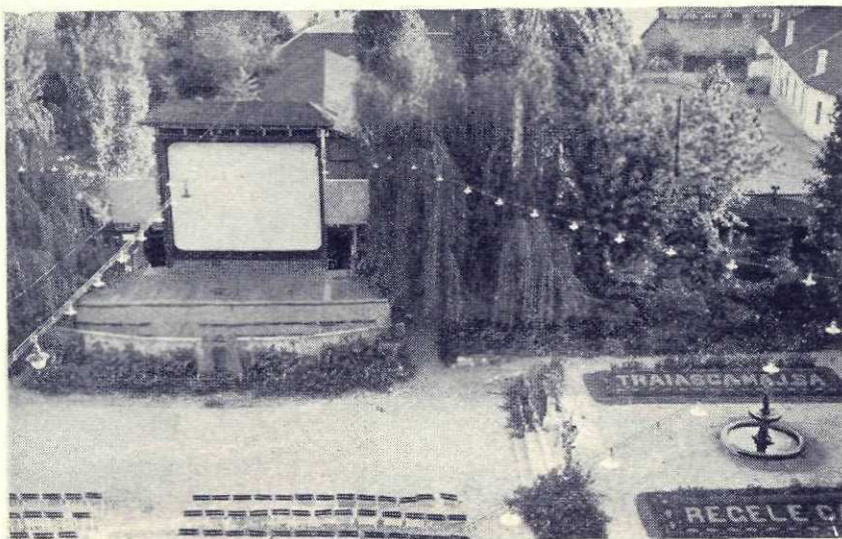
Terasa

apus a Palatului Cultural, se află salonul de festivități, de dans, de concerte, etc.

El este frumos parchetat, iluminat și bine întreținut, având în spre «Parcul Trandafirilor» o

rantul sălii de dans, la baluri și diferite festivități.

Sala de teatru. Din descrierea de mai sus s'a

Cinematograful în grădină

terasă mare cu o perspectivă minunată. Suprafața salonului este de 25/14 metri.

Este singurul salon — afară de acela al Cercului Militar — unde se întrunește toată intelectualitatea

putut vedea că Palatul Cultural din Turnu-Severin se compune din două aripi, una de răsărit și alta de apus, având fiecare câte 3 saloane mari suprapuse și drept anexe, alte săli mai mici.

Mijlocul — între cele două aripi — îl ocupă *sala mare de teatru*.

Este singura rămasă neterminată, fiind clădită numai de roșu.

Cum spectacolele teatrale au loc, pentru moment, în sala de cinematograful, Consiliul de administrație a hotărât să nu se mai continue lucrările, până ce nu se vor achita mai întâiu datoriile făcute până în prezent.

Achitarea lor, se spera să se facă mult mai de vreme, dar speranțele au fost spulberate de vremurile de criză prin care trece țara. Așa că astăzi cu o datorie de câteva milioane, trebuie să se stea în așteptarea unor vremuri mai bune.

Această sală va cuprinde:

Trei rânduri de loji, partere și balcoane, cu un număr de 876 locuri; iar scena va fi una din cele mai mari din provincie, având o lățime de 22 și o adâncime de 14 metri.

În spatele scenei vor fi sălile decorurilor și rezuzitei, cum și cabinele artiștilor, modern așezate.

Grădina de Cinematograf. Dacă Palatul Cultural a atras admirația tuturor vizitatorilor, nu mai puțin a fost admirată frumoasa *Grădina de cinematograful*.

Încă din toamna anului 1924, Consiliul de administrație intenționând să transforme locul viran ce era în spatele teatrului, a dat depline puteri Președintelui său să se ocupe și să rezolve această chestiune.

În Aprilie 1925 s'a dat în antrepriză și au început lucrările.

La 15 Mai acelaș an, a fost gata; iar la 14 Iunie 1925 s'a făcut inaugurarea.

Prin gustul ales cu care este întocmită, cu sutele de lumini electrice — unele colorate ascunse prin iarba, — ce-i dau un aspect feeric, această grădină este o nouă podoabă a orașului T.-Severin. Ea are 800 locuri și 14 loji.

Aci vine publicul nu numai pentru reprezentațiile

cinematografice, dar și pentru a se recreia de munca zilei, pentru a-și odihni ochiul pe un tapet de verdeață și pentru a respira un aer curat, îmbalsămat de parfumul florilor, cu risipă presărate în toate colțișoarele.

Acesta este Palatul Cultural proprietatea Soc. Cult. « Teatrul Orașului T.-Severin » — așa cum am mai spus-o — realizată de un Consiliu de administrație — mână de fier — al cărui președinte este d-l Profesor Teodor Costescu.

Incheiu aceste rânduri, cu nădejdea neclintită că în cel mai scurt timp, severinenii vor avea fericitul prilej să inaugureze sala cea mare de teatru, care va fi și ultima verigă a lanțului de muncă închinată acestei neperitoare opere.

Imi dă dreptul la aceasta, faptul că la împlinirea a 20 ani dela punerea pietrei fundamentale a mărețului edificiu M. S. Regele Carol II, Voievodul Culturii românești, a ținut să participe prezidând Adunarea generală a Soc. Cult. « Teatrul Orașului T.-Severin » și Bibliotecii « I. G. Bibicescu », ce a avut loc la 25 Octomvrie 1933.

Dar mai mult, M. S. Regele impresionat de cele văzute și de faptul că inițiativa particulară — bine condusă — a reușit să înfăptuiască lucruri așa de minunate, în uimirea și admirația tuturor severinenilor, a deschis o « listă de subscripție pentru terminarea sălii de teatru », scrisă de Insuși Suvranul.

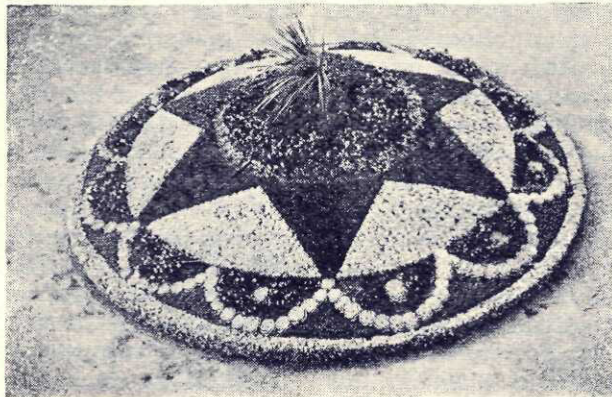
În fruntea ei a subscris suma de lei 200.000.

Gestul Majestații Sale a produs un cald entuziasm și ovații nesfârșite.

În mai puțin de o oră participanții la banchetul regal au subscris peste 1.700.000 lei.

Palatul Cultural și-a găsit astfel cel mai mare ocrotitor; soarta lui e de acum la adăpost.

POMPILIU COSTESCU
Directorul Palatului Cultural
T.-Severin

Motiv floral din grădina cinematografului